

Nationaldagstal 6 juni 2011

Kära nationaldagsfirare!

I dag hyllar vi vårt land – grattis kan vi säga till varandra. Vi bor ju i ett vackert och välordnat, rikt och förhållandevis lugnt land, i en något så när trygg del av världen.

Att vi står här just i dag – den 6 juni – hänger samman med att Gustav Vasa för 488 år sedan valdes till Sveriges kung. Därmed upplöstes Kalmarunionen och Sverige blev självständigt. Just den 6 juni blev sedan dagen när 1809 års regeringsform utfärdades och för den delen också 1974 års regeringsform. Och så kom Skansens grundare, Artur Hazelius, på att den svenska flaggan skulle få en alldeles egen dag, ja, just det, den 6 juni. Ett flaggfirande som blev en nationaldag. En nationaldag som blev en helgdag, Visserligen på bekostnad av en annan, nämligen annandag pingst. Så blev nationaldagens födelse ett nollsummespel för arbetsmarknadens parter.

Sverige fick alltså också en nationaldag, precis som många andra länder haft länge. Men inte viftar vi med flaggor för det, eller drar genom gatorna i klädda nationaldräkter som norrmännen, som en gång varje år går loss på ”syttende maj”.

Nej, nationalistiska utsvävningar verkar inte ligga för oss numera. Det är egentligen heller inget att beklaga. För det finns sannerligen baksidor med en överdriven nationalism, i själva saken ligger ett ”vi och dom-tänkande” som ingen är betjänt av.

Så även om de flesta av oss numera är lediga i dag så firas nationaldagen i ett slags upphöjt lugn. Högtidligt som nu i kväll här i Viken med härlig sång och musik. En gemensam samling. En dag att spendera med nära och kära. Vi kan passa på att njuta av försommaren när allt står i blom. Det räcker väl mer än väl. En lagom nationaldag.

Lagom är ju något av ett svenskt honnörsord. Firandet är helt i linje med det. Och om begreppet lagom är en förutsättning för vår vilja att kompromissa, att sträva efter samförstånd, att lyssna, att bygga trygghet, att låta olika röster komma till tals, att slå vakt om människors lika värde, ja, då tycker jag att det är det finaste uttryck som finns...

Och en bra beskrivning av Sverige.

En lagom nationaldag.

Så får det bli.

Vi känner förmodligen inte mindre för vårt land än vad de festande norrmännen gör. Vi är stolta över Sverige. Men kanske lite hemmablinda. Det kan vara lättare att uppleva känslan utomlands, långt borta hemifrån.

För några månader sedan var jag i Argentina. Vi kom till Buenos Aires gamla hamnkvarter, La Boca, känt som tangons vagga och den plats där Evert Taube steg i land en gång för länge sedan för att dikta om Pampas, Fritiof Andersson och Carmencita.

Där borta, i La Boca, flaggar man blågult. För det är hemmalaget Boca juniors färger. Fotbollslaget spelar i gult och blått. Hela stadion, som kallas La Bombonera, är blågul.

När Boca juniors för över hundra år sedan skulle bestämma färgerna på spelarnas dräkter kunde man inte komma överens. Så slumpen fick avgöra. Man beslöt att ta de färger som fanns på den flagga på det fartyg som var det första som anlöpte morgonen därpå. Och in kom en svensk båt!

Vi svenska besökare slukade historien med hull och hår och sträckte lite på oss.

På resande fot, långt hemifrån, får man perspektiv på tillvaron. Blir påmind om att allt inte snurrar kring vårt eget lilla nav och att vi är en del av en stor värld. Men det är också oftast då vi inser vilket bra land vi lever. Ja, hur bra vi har det. Vi har bättre förutsättningar än många andra människor i världen till ett gott och värdigt liv.

Sverige som ett öppet och välkomnande land, som vänder sig utåt är något att verkligen hylla en dag som denna. Liksom vi sett Viken växa och nya invånare berikat vår lilla by, så har Sverige gynnats när människor från andra delar av världen sökt sig hit. Precis som svenskar som korsat världshav och kontinenter satt avtryck i sina nya hemländer.

Men förändringar är inte alltid välkomna, eller lätta att acceptera. Varken på det stora eller lilla planet. Vare sig det handlar om Sverige kontra världen, eller Viken kontra världen.

Jag är själv född och uppvuxen här i Viken. Och det är klart att den by som vi lever i här just nu ser mycket annorlunda ut jämfört med hur det var på 1950- och 60-talen.

Det var ett mycket mindre samhälle men ändå väldigt levande. Många affärer och små företag, ett rikt föreningsliv, distriktssköterska, biograf, flera hotell, polis, post och bank, en deltidsbrandkår och vid det som i dag är Norra hage, ja, där började landet. De flesta både arbetade och bodde i Viken – ordet pendla var ännu inte uppfunnet.

Vi handlade godis hos Zermans på Storgatan som nu heter Bygatan, lagade cykeln hos Viktor Ryberg i hörnan Bygatan/Möllarevägen och lekte i Anläggningen när det var rast på Bäckaskolan, vars ursprungliga hus i dag är biblioteket.

Men om inte Viken byggts ut, om inte nya invånare sökt sig hit, ja, hur hade det då varit att leva här i dag? Det hade knappast funnits underlag för så särskilt många affärer och annan service. Det hade kanske enbart varit en plats för boende, och då mest på sommaren.

Nu blev det inte så. Viken blev attraktivt och växte. Det fantastiska läget har förstås bidragit till det. Men närhet och småskalighet har säkert också lockat.

Nu för tiden känner inte alla alla i Viken, som det var när jag växte upp. Men vi som nu bor här kan engagera oss i samhället, precis som förr. Det finns fortfarande många föreningar att gå med i, det finns politiska partier.

Engagemanget för byn är livsviktigt, särskilt för att värna och bevara det unika med det lilla samhällets gemenskap. Här finns redan många aktiva i byaföreningen, i möllan, Pål Jönska gården, Vikhagaparken, båtsällskap och idrottsklubbar. Men det behövs säkert ännu fler som vill vara med och bygga bysammanhållningen. Våga delta, våga bjud in.

Och, trots alla förändringar i Sverige, så måste vi slå vakt om våra grundläggande värden och det demokratiska och öppna samhället. Det går inte att ta något för givet bara för att det känns som om det alltid funnits. En levande demokrati bygger på ett brett engagemang.

Det innebär inte att alltid få som man vill, utan att vara delaktig och bidra i stället för att tänka att "det där tar nog någon annan hand om". Risker är då stor att det blir en liten grupp som "tar hand om allt" och allt fler blir stående utanför.

Så egentligen handlar det inte så mycket om att vifta med flaggor en dag om året. Det gäller att varje dag ta chansen att hylla Sverige. Det gör man bäst genom att vilja vara med och påverka samhället genom alla olika kanaler som finns. En möjlighet som vi ska vara rädda om, ta vara på och vårda.

Det är upp till dig, mig och oss alla.

Tack för att ni lyssnade.